

8.

Til

Det høje Folketings Skolelov-Udvalg.

Naar vi underlegnede Andenlærere herved tage os den Frihed at henvende os til det højtærede Udvalg, ster det, fordi vi ønske at gøre Udvalget opmærksomt paa et Forhold, der for flere af os allerede har faaet en sørgelig Betydning, og som sikkert, hvis der ikke bliver taget særligt Hensyn dertil ved en ny Skolelovs Udarbejdelse, kan foraarsage, at flere og flere af Lærerstanden, efterhaanden som vor Folkeskole udvikler sig, ville komme til i en stor Del af deres Liv at leve i meget trykkende Naar.

De nu bestaaende Andenlærer-Embeder paa Landet ere efter Mangor og Petersens Skolestatistik i Gennemsnit afslagte med en Løn af 6—700 Kroner samt en Bolig paa eet Værelse. Heraf maa det fremgaa, at de kun ere bestemte til at være midlertidige Embeder for unge ugifte Lærere.

At Andenlærer-Embederne imidlertid i flere Tilfælde ere blevne alt andet end midlertidige, kan nedenstaaende Uddrag af den nys nævnte Skolestatistik vise:

At Andenlærerne paa Landet ere

	over 40 Aar paa Øerne 16, i Sylland 2,
mellem 35 og 40 — — —	16, — 10,
— 30 — 35 — — —	40, — 22,
— 25 — 30 — — —	35, — 22.

At disse have været dimitterede

	over 20 Aar paa Øerne 5, i Sylland 1,
mellem 15 og 20 — — —	20, — 6,
— 10 — 15 — — —	40, — 18.

Uden nu i mindste Maade her at ville udtale os misbilligende hverken om den nuværende Kaldelsesmaade eller om en eventuel Overdragelse af Indstillingsretten fra Sogneraadene til Forældrene, maa vi dog hævde, at det er den nuværende Kaldelsesmaade i Forbindelse med den nuværende Lønningsmaade, der har foraarsaget de her paapegede uheldige Forhold. — Den nuværende Lønningsmaade tvinger hyppig Andenlæreren til at søge Embede paa en Egn, hvor han ikke er kendt; men den nuværende Kaldelsesmaade gør ofte Indstillingen, naar Sagen ses fra Søgernes Standpunkt, for meget afhængig af Bekendtskab, idet man ganske naturlig ofte foretrækker en paa Stedet eller i Omegnen værende Andenlærer eller Hjælperlærer, som man kender og holder af, for en fremmed Ansøger, selv om denne paa Grund af Tjenestetid, Eksamenkarakter og Anbefalinger burde være langt nærmere end hin til at faa sine Naar forbedrede.

So flere Andenlærer-Embeder der er blevet oprettet i Landets forskellige Egne, og jo mere Seminaristernes Antal er vokset, desmere er derfor den Kreds bleven indskrænket, inden for hvilken en Andenlærer kan gøre sig Haab om at komme i Betragtning, og hvis en Del af de Lærerkrafter, vor Folkeskole yderligere vil behøve, hvis den skal udvikle sig efter Tidens Fordringer, faa en Stilling, som de nuværende Andenlæreres, da kunne Forholdene let blive saaledes, at det omtrent bliver umuligt at faa et bedre Embede uden for det Sogn, hvori man opholder sig. Er en Mand da saa uheldig at blive Andenlærer paa et Sted, hvor der ikke kan ventes at blive Vacance i mangfoldige Aar, eller hvor der er andre Andenlærere, der have tjent længere end han, kan han meget godt komme til at sidde maaste for bestandig med en aarlig Indtægt (6—700 Kr.) og i en Bolig (1 Værelse), der vel nok kunne anses passende for en Begynder, men ingenlunde for en ældre, maaste dygtig og nidkær Lærer.

Idet vi anmode det højtærede Udvalg om at tage denne Sag under Overvejelse, ville vi til Slutning henstille, om ikke de her paapegede uheldige Forhold kunde afhjælpes derved, at Andenlærerne lønnes efter stigende Stala, og at der efter visse Aars Tjeneste som saadanne tillagdes dem Bolig og Brændsel som for gifte Lærere eller Bederlag herfor.